

ÖZET

Taraflar arasındaki hukuki ilişkiden ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümü için açılan bir davanın sonuçlanmasına kadar geçecek sürede, davayı ikame eden taraf bakımından yargılama ile ulaşmayı istediği sonuca ulaşmayı engelleyecek ve yargılama sonunda verilecek karar ile kavuşulacak hukuki korumayı anlamsız ve faydasız kılacak bir takım fiili değişiklikler yaşanabilir. Bu gibi tehlikelerin önlenerek, taraflar bakımından hukuki güven ortamının oluşturulabilmesi için, yargılama sırasında ve hatta dava açılmadan önce, yargılama ile ulaşılmak istenen sonucu teminat altına almak amacıyla bir takım geçici hukuki koruma önlemleri öngörülmüştür.

Günümüzde milletlerarası hukuki ilişkilerdeki artış, milletlerarası unsurlar ihtiva eden uyuşmazlıkları da beraberinde getirmektedir. Bu ilişkilerin milletlerarası niteliğinden ötürü, taraflarının ve bu tarafların malvarlıklarının farklı ülkelerde bulunması olasıdır. Dolayısıyla, milletlerarası karakterli uyuşmazlıkların tarafları için de geçici hukuki koruma tedbirleri elzem hale gelmektedir. Milli kanunların, milletlerarası nitelikli uyuşmazlıklar dikkate alınmadan kaleme alınmış olmaları, yabancılik unsuru ihtiva eden uyuşmazlıklarda geçici hukuki koruma kararı verme bakımından yetkili mahkemenin belirlenmesi ve bu kararların verildiği ülkeden farklı bir ülkede icrasının gerekmesi noktasında, usul hukukundan kaynaklı bir takım problemler yaratabilmektedir.

Çalışmamızda öncelikli olarak geçici hukuki koruma kavramı, türleri ve bu kararlar bakımından Türk hukukundaki yetki düzenlemeleri ile karşılaştırmalı hukuk ve uluslararası belgelerdeki düzenlemeler ele alınacak, ardından geçici hukuki koruma tedbirleri bakımından yetkiyi düzenleyen usul hükümlerinin milletlerarası uyuşmazlıklar bakımından uygulamada ortaya çıkarabileceği sorunlar ile icra edilmeleri noktasında uygulamada karşılaşılabilecek sorunlar ve bunların

özüm önerilerine yer verilecek son olarak da yabancı geçici hukuki koruma kararlarının Türkiye'deki etkilerine değinilecektir.

ABSTRACT

During the long litigation process of a legal dispute among the conflicting parties, negative developments that prevent the litigator party from reaching the desired legal protection at the end of judgment process and invalidate the verdict may occur. In order to prevent such undesired consequences and to constitute legal protection for the parties, some provisional measures foreseen within the scope of the laws to be request by the parties before commencing the suit or during the trial process.

At the present time, growth of legal relationships result in multiple international legal disputes. Based on the international character of such disputes, conflicting parties and their assets may be in jurisdiction of another country. Therefore, it is essential to request provisional measures for the conflicting parties before commencing the suit or during the trial of such international disputes. Due to the fact that national laws in effect have been made without considering the international disputes, procedural problems arise with regards to jurisdiction of the national courts for provisional measures and the enforcement procedure of such decision in an international dispute.

In first chapter of the thesis, the legal nature and the types of the provisional measures and the provisions regarding place of jurisdiction for such measures in Turkish Law, additionally, the perspective of comparative law, international treaties and principles according to provisional measures are analysed. In the subsequent chapter, problems based the provisions relating to jurisdiction of the courts for provisional measures in national procedural law and their solutions are studied. In the last chapter, the impacts of the provisional measures have been examined in connection with the related articles of the laws in effect regarding recognition and enforcement procedure.